

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

ФИЛОЛОГИЯ ЖӘНЕ ӘЛЕМ ТІЛДЕРІ ФАКУЛЬТЕТІ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОЛОГИИ И МИРОВЫХ ЯЗЫКОВ
FACULTY OF PHILOLOGY AND WORLD LANGUAGES

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты студенттер мен жас ғалымдардың
халықаралық ғылыми конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 6-9 сәуір 2020 жыл

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 6-9 апреля 2020 года

MATERIALS

International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 6-9, 2020

ФРАНЦУЗ ТІЛІ СЫН ЕСІМДЕРІНІҢ СЕМАНТИКАСЫ

Калбирова Т.Н.

Мамбетова М.Қ жетекшілігімен
ал-Фараби Қазақ Ұлттық Университеті
e-mail: kalbirovatol@mail.ru

Өзінің семантикасы бойынша сын есімдер көп қырлы, өйткені сын есімдер семантикасы зат есімін анықтайтын сапа ұғымының басымдығымен ерекшеленеді. Мүмкін, сөздің барлық семантикалық аспектілеріне әсер ететін басқа сөз табы жоқ. Бұл бөлімде біз француз тілі сын есімдер семантикасының ерекшеліктерін қарастырамыз.

Заттардың белгісін классификациялау оның көптігі есебінен біршама қиындықтар туғызады, ал сын есімдердің бүкіл корпусына қолданылатын бөлінудің әмбебап жолы жоқ. О. Е. Багаеваның пікірінше, белгілердің барлық түрлерін объект белгілерінің ингерентті / ингерентті емес критерийі бойынша екі топқа бөлуге болады.

Ингерентті сын есімдер тобына абсолюттік белгілерді білдіретін сын есімдерді жатқызуға болады. Мұндай белгілер, мысалы,

- адамның жасы (*vieux, jeune*);
- заттың түсі (*rouge, bleu*);
- пішіні (*rond, plat, triangulaire*);

М. В. Никитиннің анықтамасы бойынша, бағалау – бұл «сөйлемнен жоғары және белгіленген білімнен төмен ауқымдағы заттар мен оқиғалардың сапалық және сандық белгілері туралы пікір» [Никитин 2007:7]. Ивин А. А. Бағалау – белгілердің қарапайым көрінісінен айтарлықтай ерекшеленеді деп санайды. Бейнелеуде объектілердің белгілі бір объективті белгілері тіркеледі, ал бағалау осы объективті белгілерге негізделіп отырып, объективті заттар, құбылыстар, оқиғалар мен фактілер туралы белгілі бір субъективті пікірді қалыптастыруды көздейді [Ивин 1998:46].

Адгеренттік белгілері бар сын есімдер арасында сын есімдердің екі тобы бөлінеді.

Біріншісі қоршаған ортаның жансыз объектілерін сипаттайды, мысалы :

- дәмін (*sucré, salé*);
- нісін (*odoriférant, aromatique, fragrant, embaumé, parfumé*);
- кеңістіктегі сипаттамасын (*profond, étroit*);
- температурасын (*froid, chaud*);

Екінші түрдегі сын есімдер адамның (субъект) сыртқы бейнесімен қатар (*chauve, maigre*);

Ингерентті емес белгілер эмоционалдык, экспрессивтілік және бағалау сияқты санаттармен тығыз байланыста болады. Демек, ингерентті емес сын есімдер объективті емес, сөйлеушінің затқа немесе объектіге деген жеке ойын білдіреді. [Багаева 2007: 6].

Осылайша, зат пен белгінің негізгі айырмашылығы – заттың басқа заттардан бөлек өмір сүре алуы, ал белгілердің заттардан бөлек өмір сүре алмауы. Сын есімдер сипаттаудың ең жоғары дәрежесіне ие, олардың семантикасындағы белгілердің бастапқы тиістілік критерийі бойынша немесе керісінше, олар пайда болған белгі критерийі бойынша жіктеуге мүмкіндік береді.

Сонымен, біз француз сын есімдерінің семантикасының ең маңызды аспектілерін қарастырдық.

УСЕНОВА Н.Е. Нурпейісовтің «Соңғы парыз» романындағы экология мәселесі.....	153
ВАЛЯЕВА Е.Е. Юридическая лингвистика в системе современных парадигм научного знания.....	154
МИРЗОДОРОВА Р.Д. О лингвокультурологических основах учения о мотивированности языкового знака.....	155
АСРАНБЕКОВ А. Орол и значения русского языка для Кыргызстан.....	156
НАИМОВ М. Таджикский язык в современном обществе.....	157
MURZAZHEV D. Multilingualism in Kazakhstan.....	158
К.ЛЫШБАЕВА Ш.С. Языковые и контекстуальные антонимы в пословицах с антонимическими компонентами.....	160
АНАРБЕКОВА У.У. Қазақ грамматологиясының бастауы.....	161
САРГЕЛТАЕВА А.К. Ұлы ойшылдардың ойлары (Әл-Фараби мен Абай Құнанбаев хақында).....	162
ШЕНГЕЛБАЕВА М.К. Аспектуалдық категориясының танымдық-прагматикалық негіздері.....	163
TUZELBAEVA D. Gluttonous discourse as a reflection of cultural, linguistic and ideological pictures of the world.....	164
ПЕРНЕБЕКОВ Е.М. Отандық жоғары оқу орындарындағы инклюзивті білім беру жағдайында шет тілін оқыту.....	165
ZHAKSYLUKKYZY K. Methods of neurolinguistics.....	166
СЕЙСЕНОВА А.А. «Ер» және «әйел» лингвомәдени концептілігінің ағылшын және қазақ тілдік әлемінде бейнеленуі.....	167
АЙДАРБЕКОВА А.А. Күләш Ахметова лирикасындағы әйел болмысы.....	168
АМАНБАЙ Қ.У. Тәуелсіздік кезеңіндегі қазақ әңгімелеріндегі ұлттық құндылықтар (1991-2019 жылдар аралығы).....	169
БАЯЗИТОВ Б.Б. Ә. Кекілбаевтың «Бәйгеторы» повесіндегі психологизм.....	170
ДАУТОВА Г.Р. Көне эпостағы батыр бейнесінің генезисі.....	171
КАЗИЕВА А.Т. Алма Қыраубаеваның ғылыми-педагогикалық мұрасы.....	172
ҚАЙЫҢБАЙ Д.А. Қазақ мистикалық прозасындағы діни наным-сенім негіздері.....	173
КОЖАШЕВ М.М. Әлем өркениетіндегі ақындық-жыршылық өнер.....	174
ҚЫДЫРАҚЫН Ф. Батырлар жырындағы ерекше туу мотиві.....	175
МАГЗОМОВА Г.Т. Жыраулар тіліндегі зат есім мағыналарының өзгеруі.....	176
ОСПАНОВА Г.Т. Дәстүр арқылы көрініс тапқан этномәдени құндылықтар.....	177
САЙЛАУ Ә.Ә. А. Құнанбаевтың «Масқұт» поэмасындағы образдар жүйесі.....	178
СЕ ВЭЙНИН ХХ ғасырдың басындағы қазақ және қытай романдарының ерекшеліктері.....	179
СМАН Ж.Ә. Ахмет Байтұрсынұлының «Маса» жинағының зерттелуі.....	180
ТАСҚЫНБАЙ М.Б. Әлихан Бөкейханның оқу және тәрбие жұмысы бойынша көзқарастары.....	181
АЙДАРБЕКОВА А.А. Ақын психологиясы.....	182
ТІНІҚУЛ З.Н. Әбіш Кекілбайұлы прозасындағы аңыздық сюжеттер.....	183
ТУЛЕУОВА Г. Түркі ескерткіштеріндегі көк бөрі тотемі.....	184
КӨРЕГЕНОВА А.Б. Қазіргі қазақ әңгіме жанрындағы жаңашыл ізденістер.....	185
КОНДЫБАЙ М.М. Сал-серілер поэзиясын оқыту әдістемесі.....	186
КАЛКӨЗ А.Ж. Төлен Әбдіков шығармаларындағы психологизмді оқыту әдістемесі.....	187
МАҚСҮТ Д.Қ. Қытай жеріндегі тарихи жырлар.....	188
КЕЛДЫБЕКОВА С.Б. Қазіргі қазақ әңгіме жанрындағы драматизм көрінісі.....	189
ӨМІРЗАҚ С.Б. Т. Кәкішев жолжазбаларындағы тұлғалық образ.....	190
МӘЛІК Ж.М. Қазақ шешендік сөздерін жоғары мектепте оқытудың әдістемелік мәселелері.....	191
ҚАЛДЫБАЙ Б.Н. Хамза Есенжановтың «Ақ жайық» трилогиясы.....	192
ҚАДЫРОВА Г.Р. Жүрсін Ерман поэзиясының көркемдік сипаты.....	193
DAIRBEKOVA A.M. Nyas Yessenberlyn as a founder of historical novels in Kazakh literature.....	194
ALIPBAEVA A.A. The oretical aspects of cognitive analysis of artistic work.....	195
АЙДЫН А.А. Тарихи романдарды оқыту әдістемесі.....	196
ДИЛЬДЕБАЕВА Ж.Ш. Шынболат Ділдебаев шығармашылығын зерттеу әдісі.....	197
МУСАЕВА Е.Е. Көркем шығармалардың экрандалуы: әдебиет пен кино өнері.....	198
СЕЙТЕНОВА А.Е. Көркем шығармадағы пейзаж және лейтмотив.....	199
ҚҰНАНБАЙ А. Тілдегі тың жаңалық – алтыншы тілдік бірлік (түбіртек теориясының негіздері).....	200
ҚАЛМҰХАН Ш. Ә. Кекілбаев прозасындағы психологизм мәселелері.....	201
АМАНЖАНОВА Ж. Зат есімнен жасалған синонимдердің өзара семантикалық айырмашылықтары.....	202
ЖҮЗБАЕВА А.С. Байырғы сөздер.....	203
ИМАНГАЗИНА М. Қазақ танымындағы қасиетті сандар мен табулардың байланысы.....	204
ТӨРЕХАНОВА Р.А. Андроцентризм ұғымы және оның мәні.....	205
ЛЕПЕСБАЙ Г.С. Педагогикалық дискурс – тілдің қалыптастыру қызметінің компоненті ретінде.....	206
АҚЖОЛОВА Б.Х. Понятие «семья» и мотив семейного гнезда.....	207
КЕМЕЛБЕК А. Жастық/young сөздерінің прагматикалық аспектісі.....	208
СМАДИЯР М. Арман/dream сөзінің тілдік қолданыс ерекшеліктері.....	209
КАЛБИРОВА Т.Н. Француз тілі сын есімдерінің семантикасы.....	